

ČESKÁ REPUBLIKA
POMÁHÁ

Zahraníční rozvojová spolupráce České republiky v roce 2015

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Zahraníční rozvojová spolupráce (ZRS) je významnou součástí zahraniční politiky České republiky, která se zasazuje o bezpečnost, stabilitu, prosperitu a udržitelný rozvoj, lidskou důstojnost, službu občanům a dobré jméno České republiky v zahraničí.

Zahraníční rozvojová spolupráce ČR sleduje cíle **omezování chudoby ve světě**, se zaměřením na nejchudší země světa, a na podporu **udržitelného ekonomického a sociálního rozvoje** partnerských zemí, jehož důsledkem může být intenzifikace vzájemných politických, hospodářských a obchodních vztahů. ZRS dále spolupůsobí na **upevňování bezpečnosti** na globální úrovni a na **předcházení konfliktů** na regionální i na místní úrovni, a tím přispívá k **omezování migračních tendencí**, zejména nuceného vysídlení, omezování nelegální migrace a jejich kořenů. ZRS přispívá k **bezpečnosti v oblasti životního prostředí**, k **podpoře demokracie**, k **dodržování lidských práv a základních svobod** a k **posilování právního státu**.

Výchozím bodem rozvojové politiky České republiky do roku 2015 bylo naplňování **Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs)**, na něž v období do roku 2030 naváže **Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)**. Důležitými určujícími momenty i pro výkon zahraniční rozvojové spolupráce ČR bylo v roce 2015 schválení **Koncepce zahraniční politiky ČR** a dále přijetí **globální Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj** v září 2015.

Česká rozvojová spolupráce je založena na partnerství s přijímajícími zeměmi, je vedena poptávkou partnerských zemí

a jejich potřebami. Při realizaci zahraniční rozvojové spolupráce klade Česká republika důraz na zapojení místních obyvatel (vlád, volených zástupců, organizací občanské společnosti) ve všech fázích projektového cyklu, tak aby došlo k **posílení vlastnictví**, a tedy i **posílení efektivity vzájemné spolupráce**. V rámci naplňování **průřezových principů ZRS** definovaných v Koncepci ZRS na období 2010 – 2017 usiluje ČR o řádnou správu věcí veřejných; o šetrnost k životnímu prostředí a klimatu a o dodržování lidských práv a genderové rovnosti. S cílem záchrany životů a omezení utrpení lidí postižených přírodní katastrofou nebo konfliktem poskytovala ČR do zahraničí v roce 2015 také **humanitární pomoc**.

Hlavním koordinátorem **dvoustranné i mnohostranné ZRS** je **Ministerstvo zahraničních věcí (MZV)**. Důraz je kladen na široké zapojení veřejných institucí a soukromého i neziskového sektoru, a to jak do dialogu o prioritních zemích a sektorech, tak do samotných aktivit v cílových zemích.

V návaznosti na plán dvoustranné zahraniční rozvojové spolupráci v roce 2015 a ke střednědobému výhledu jejího financování do roku 2017 dosáhlo v roce 2015 konečné čerpání prostředků na **bilaterální rozvojovou spolupráci objemu 559,58 mil. Kč**, na **transformační spolupráci objemu 56,55 mil. Kč** a na **humanitární pomoc** bylo vynaloženo **87,02 mil. Kč**. **Oficiální rozvojová pomoc – Official Development Assistance (ODA) ČR** dosáhla za rok 2015 **celkového objemu 4,89 mld. Kč**. Tato částka zahrnuje veškeré aktivity financované z veřejných

rozpočtů vykazatelné jako rozvojová a humanitární pomoc. Mezinárodně sledovaný ukazatel ilustrující úsilí donorů, tedy **poměr ODA ve vztahu k hrubému národnímu důchodu (HND)**, se v roce 2015 zvýšil oproti roku 2014 z **0,11 % na 0,12 %**.

Těžištěm **dvoustranné rozvojové spolupráce** jsou každoročně projekty v gesci **České rozvojové agentury (ČRA)** realizované v pěti programových zemích ZRS ČR, kterými jsou **Afgánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko, Mongolsko** (tj. země se kterými má ČR uzavřený dvoustranný program spolupráce) a dále v šesti tzv. projektových zemích, kterými jsou **Gruzie, Kambodža, Kosovo, Palestinská autonomní území, Srbsko a Zambie**. Na základě usnesení vlády č. 167 z roku 2014 ČRA v roce 2015 realizovala bilaterální projekty také na **Ukrajíně**. Ve všech prioritních zemích ZRS šlo o bilaterální projekty v celkovém objemu **380,84 mil. Kč**, nejvíce prostředků bylo vynaloženo na projekty v **Moldavsku, Bosně a Hercegovině, Etiopii, Gruzii a Mongolsku**. Co do sektorového zaměření bylo v roce 2015 nejvíce prostředků ZRS vynaloženo v sektorech **zemědělství, voda a sanitace, výroba a dodávky energie a ostatní sociální infrastruktura a služby**. V gesci ČRA byly v roce 2015 realizovány i další rozvojové aktivity jako je program **vysílání českých expertů a českých učitelů do rozvojových zemí, program rozvojového partnerství pro soukromý sektor, trojstranné projekty, projekty globálního rozvojového vzdělávání, projekty na**

podporu kapacit nevládního sektoru a informační a osvětový program o ZRS. Podrobné informace o rozvojových aktivitách v gesci ČRA jsou obsaženy ve **Zprávě o činnosti a hospodaření ČRA v roce 2015** publikované na webu ČRA www.czda.cz.

Další rozvojové aktivity probíhaly v roce **2015 v gesci MZV a dalších resortů**. Při zastupitelských úřadech ČR v zahraničí bylo v 41 zemích zrealizováno celkem **80 malých lokálních projektů**, na které bylo vynaloženo **24,94 mil. Kč**. V gesci **Ministerstva financí** byly v objemu 2,64 mil. Kč realizovány projekty Transformační ekonomické a finanční spolupráce, v gesci **Ministerstva průmyslu a obchodu** byly v objemu 5,67 mil. Kč realizovány projekty Aid for Trade a v gesci **Ministerstva vnitra** byly v objemu 3,86 mil. Kč realizovány aktivity Programu bezpečnostní rozvojové spolupráce.

Ve spolupráci MZV a **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** pokračoval tradiční program vládních stipendií pro studenty z rozvojových zemí doplněný o zdravotní služby pro vládní stipendisty v gesci **Ministerstva zdravotnictví**.

V průběhu roku 2015 studovalo na veřejných vysokých školách ČR celkem 524 vládních stipendistů z cca 56 zemí. Pro akademický rok 2015/2016 nabídla Česká republika 139 nových stipendijních míst pro studium bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů v českém jazyce a pro studium navazujících magisterských či doktorských studijních programů v anglickém jazyce celkem 38 rozvojovým zemím a dále organizaci UNESCO.

Vedle evaluací dvoustranných rozvojových projektů a programů byla v gesci MZV v roce 2015 realizována i humanitární pomoc a transformační spolupráce.

Humanitární pomoc představuje významný rozměr působení České republiky v zahraničí, v jejímž rámci MZV v roce 2015 podpořilo celkem 43 projektů ve 26 zemích v celkové hodnotě téměř 90 mil. Kč. Nejvíce prostředků bylo v roce 2015 vynaloženo na humanitární pomoc v souvislosti s konflikty a nuceným vysídlením v **Sýrii, Iráku, Jordánsku, Libanonu, Jižním Súdánu, Středoafričské republice** a na **Ukrajíně**. V závěru roku 2015 byly finančně i materiálně podpořeny také **země západního Balkánu** postižené migrační krizí. V souvislosti s přírodními katastrofami a epidemiemi pokračovala ČR v roce 2015 v podpoře zemí **západní Afriky** postižených epidemií eboly, podpořeny byly **Barma/Myanmar, Malawi a Mosambik** v souvislosti s ničivými záplavami a po zemětřesení také **Nepál**. ČR reflektovala také humanitární potřeby v prioritních zemích ZRS ČR, podpořena byla pomoc při ničivém suchu a s přílivem uprchlíků v **Etiopii** i obnova po konfliktu v Gaze.

Důležitou součástí ZRS ČR je **program transformační spolupráce**, jehož cílem je přispívat k vytváření a posilování demokratických institucí, právního státu, občanské společnosti a zásad řádné správy veřejných záležitostí. Celkově bylo na projekty na podporu demokracie a lidských práv v roce 2015 vynaloženo 56,55 mil. Kč.

Multilaterální rozvojová spolupráce výrazně převyšovala i v roce 2015 co do objemu vyčleněných finančních

prostředků nad bilaterální formou **předběžně poměrem 65 % ku 35 %**. Nejvýznamnější součástí české ODA zůstávají i nadále platby do EU a Evropského rozvojového fondu (EDF). Poté následuje členství a dobrovolné příspěvky České republiky do systému OSN, mezinárodních finančních institucí a dalších specializovaných mezivládních organizací.

Rok 2015 lze bez nadsázky označit **celosvětovým rokem rozvoje**, neboť došlo k dosažení klíčových globálních dohod, jež jsou významnými kroky ke změně stávajícího paradigmatu rozvoje – přijetí **Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj** včetně nových globálních **Cílů udržitelného rozvoje (SDGs)**, **Agendy z Addis Abeby o financování rozvoje, Rámce ze Sendai pro snižování rizika katastrof a Pařížské klimatické dohody (COP21)**. Tato témata byla v roce 2015 klíčová i pro rozvojovou spolupráci EU, neboť EU jako celek se do sjednávání těchto dohod aktivně zapojila a konstruktivně přispěla k jejich konsenzuálnímu přijetí. Zároveň v průběhu celého roku 2015 probíhala v celé EU cílená kampaň a osvěta s názvem **Evropský rok pro rozvoj 2015**, která měla za cíl rozšířit povědomí občanů EU o smyslu a hodnotě poskytování zahraniční rozvojové spolupráce. Do rozvojové a zejména humanitární spolupráce se pak po celý rok 2015 výrazně promítala **migrační krize** v Evropě i ve světě a její příčiny a dopady.

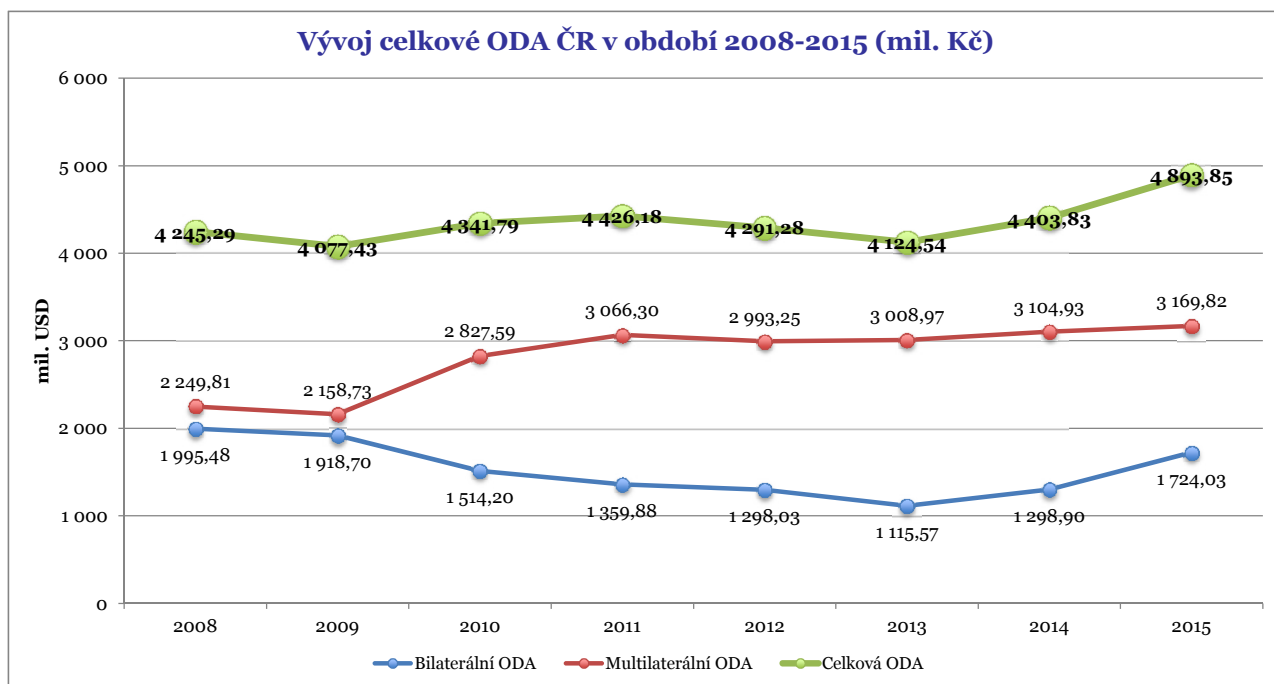
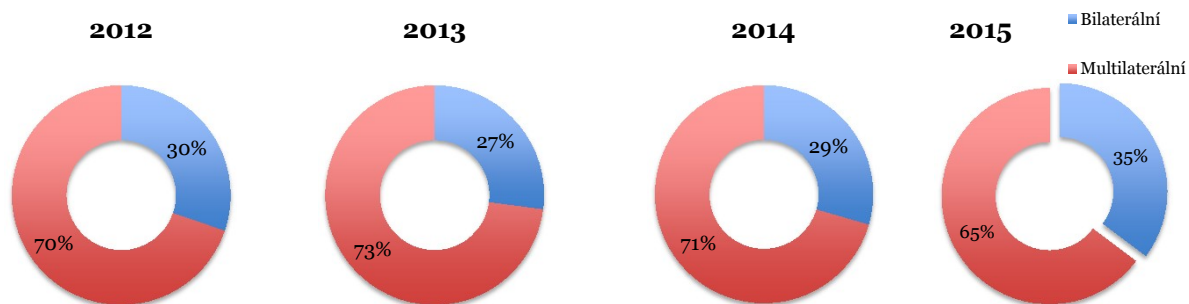
Podrobné údaje o ZRS ČR v roce 2015 obsahuje **Informace o ZRS ČR v roce 2015** zveřejněná na webu MZV www.mzv.cz/rozvoj.

Foto: © MZV ČR, kromě: obálka © Mendelova univerzita v Brně a str. 2 vpravo © Česká geologická služba

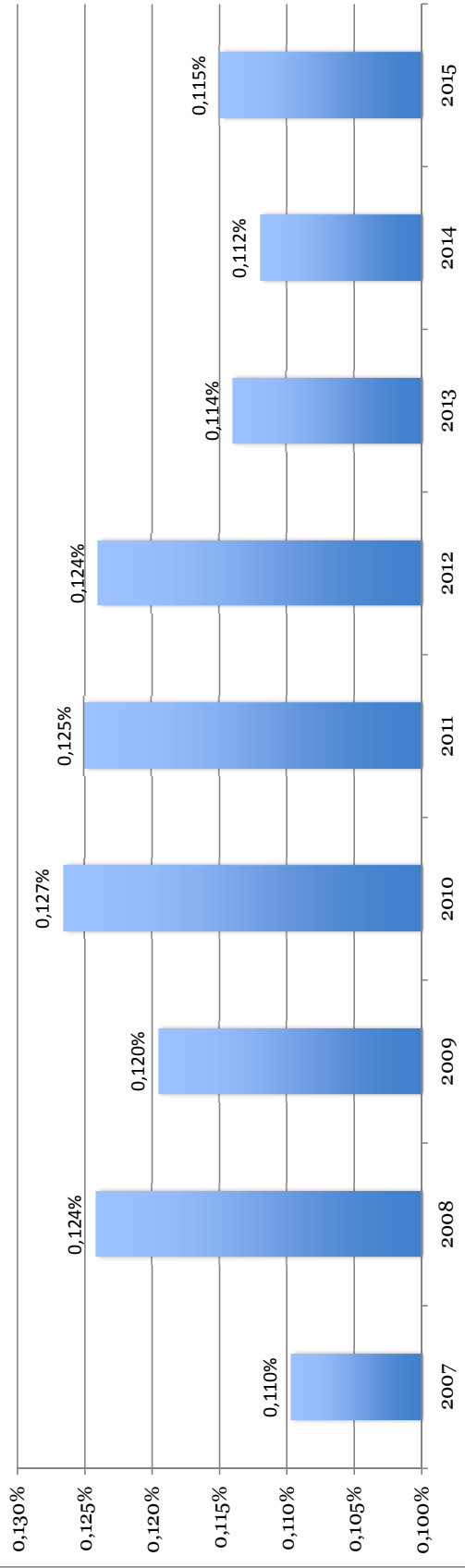
Oficiální rozvojová pomoc (ODA) České republiky (mil. Kč)

(dle statistického výkaznictví OECD DAC)

	2012	2013	2014	2015
ODA celkem	4 291,28	4 124,54	4 403,83	4 893,85
I.A Bilaterální ODA	1 298,03	1 115,57	1 298,90	1 724,03
1. rozpočtová podpora	0,00	1,00	20,00	0,00
2. podpora nevládním organizacím, společné programy a fondy	52,27	76,69	65,38	311,61
3. projektové intervence	622,70	508,91	631,46	692,21
4. experti a další technická spolupráce	223,95	123,85	113,03	119,47
5. stipendia a související náklady	89,13	106,34	106,90	119,09
6. odpuštění dluhů	0,00	0,00	0,00	0,00
7. administrativní náklady jinde nezahrnuté	97,33	89,14	92,00	98,27
8. další výdaje v donorské zemi (uprchlíci, osvěta)	212,66	209,65	270,12	383,37
I.B Multilaterální ODA	2 993,25	3 008,97	3 104,93	3 169,82
Podíl bilaterální ODA	30,25%	27,05%	29,49%	35,23%
Podíl ODA/HND	0,124%	0,114%	0,112%	0,115%
Hrubý národní důchod (HND)	3 473 175	3 625 462	3 926 642	4 255 247
Směnný kurz CZK/USD	19,54	19,56	20,76	24,59

Podíl ODA/HND České republiky v letech 2007-2015

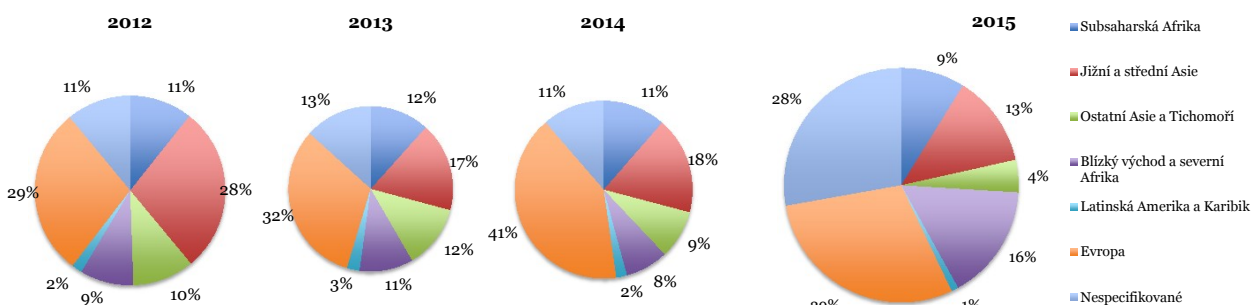
Deset největších příjemců české ODA

pořadí	2012		2013		2014		2015	
	země	mil. Kč	země	mil. Kč	země	mil. Kč	země	mil. Kč
1	Afghánistán	248,11	Moldavsko	83,91	Ukrajina	171,48	Moldavsko	100,00
2	Moldavsko	95,35	Mongolsko	74,71	Afghánistán	120,94	Ukrajina	91,75
3	Mongolsko	79,36	Afghánistán	74,13	Moldavsko	103,78	Afghánistán	91,54
4	Bosna a Hercegovina	61,87	Etiopie	70,22	Etiopie	77,32	Bosna a Hercegovina	91,38
5	Etiopie	60,62	Bosna a Hercegovina	69,24	Bosna a Hercegovina	76,22	Etiopie	79,46
6	Gruzie	51,35	Gruzie	57,70	Gruzie	59,72	Jordánsko	73,45
7	Ukrajina	49,63	Ukrajina	54,45	Mongolsko	56,66	Gruzie	68,91
8	Srbsko	46,49	Srbsko	31,59	Kosovo	44,78	Srbsko	45,63
9	Kosovo	44,18	Sýrie	29,70	Sýrie	38,53	Kosovo	40,76
10	Palestina	32,82	Vietnam	28,96	Srbsko	35,43	Mongolsko	39,76

Dvoustranná ODA ČR dle teritoria (mil. Kč)

	2012	2013	2014	2015
Subsaharská Afrika	138,43	130,36	148,24	151,97
Jižní a střední Asie	367,76	194,73	229,74	218,86
Ostatní Asie a Tichomoří	135,68	139,16	115,16	77,15
Blízký východ a severní Afrika	118,17	117,70	101,30	274,87
Latinská Amerika a Karibik	23,36	28,14	25,80	16,97
Evropa	372,48	356,74	531,25	504,72
Nespecifikované	142,15	148,75	147,41	479,50
Celkem	1 298,03	1 115,57	1 298,90	1 724,03

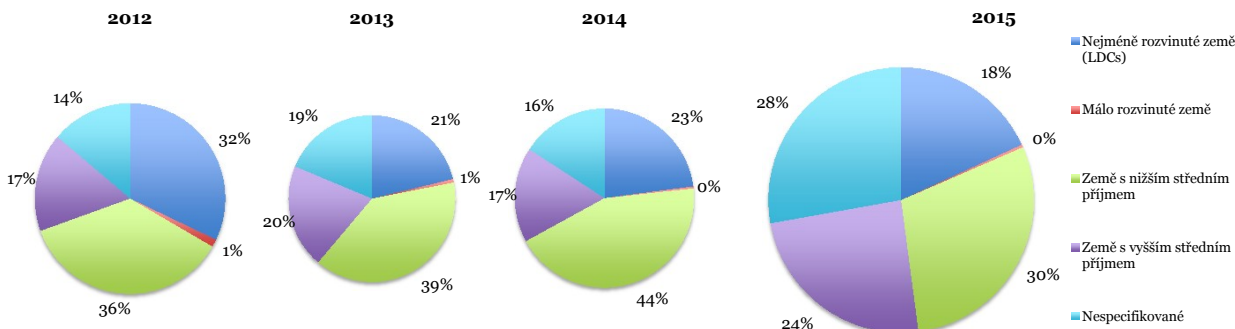
Pozn.: Položka "Nespecifikované" v sobě od r. 2015 zahrnuje výdaje na uprchlíky v 1. roce pobytu v ČR

Dvoustranná ODA ČR dle příjmu partnerských zemí (mil. Kč)

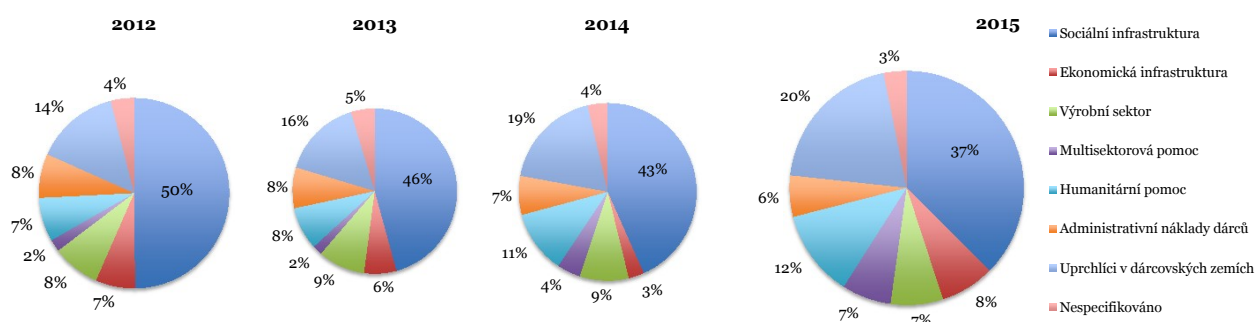
	2012	2013	2014	2015
Nejméně rozvinuté země (LDCs)	416,82	236,76	297,46	313,03
Málo rozvinuté země	16,84	7,32	4,79	5,57
Země s nižším středním příjmem	468,30	438,21	568,14	507,30
Země s vyšším středním příjmem	216,78	224,76	222,76	418,63
Nespecifikované	179,31	208,53	205,75	479,50
Celkem	1 298,03	1 115,57	1 298,90	1 724,03

Pozn.: Položka "Nespecifikované" v sobě od r. 2015 zahrnuje výdaje na uprchlíky v 1. roce pobytu v ČR

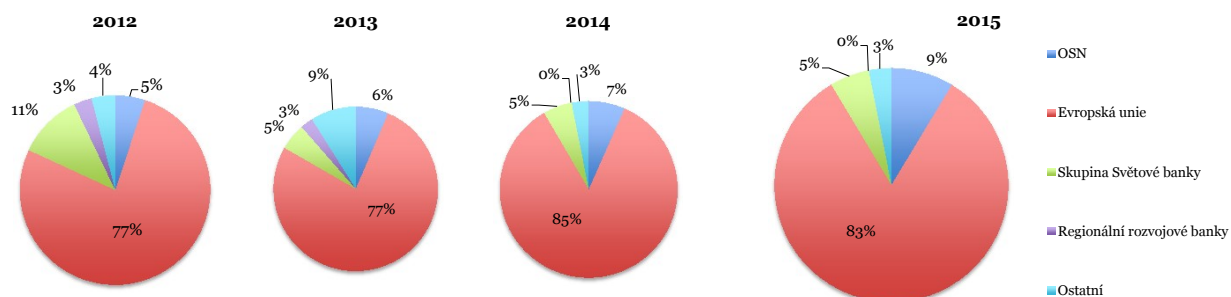
Dvoustranná ODA ČR dle sektoru (mil. Kč)

	2012	2013	2014	2015
Sociální infrastruktura	646,97	510,09	563,18	645,84
Ekonomická infrastruktura	87,26	70,95	36,63	129,45
Výrobní sektor	105,49	103,43	115,53	124,75
Multisektorová pomoc	26,68	21,36	55,68	117,59
Humanitární pomoc	96,67	93,63	148,86	206,55
Administrativní náklady dárců	97,33	89,14	92,00	98,27
Uprchlíci v dárcovských zemích	186,09	174,78	239,85	347,06
Nespecifikováno	51,54	52,19	47,17	54,52
Celkem	1 298,03	1 115,57	1 298,90	1 724,03

Mnohostranná ODA ČR dle organizace (mil. Kč)

	2012	2013	2014	2015
OSN	153,22	194,23	205,80	274,29
Evropská unie	2 298,62	2 312,38	2 639,68	2 623,22
Skupina Světové banky	329,42	158,18	163,47	173,33
Regionální rozvojové banky	92,22	75,06	0,06	0,06
Ostatní	119,77	269,13	95,92	98,92
Celkem	2 993,25	3 008,97	3 104,92	3 169,82

Přehled příjemců české ODA 2015

pořadí	země	Kč
2	Moldavsko	100 001 135
3	Ukrajina	91 747 367
4	Afgánistán	91 538 084
5	Bosna a Hercegovina	91 376 510
6	Evropa, regionálně	83 239 557
7	Blízký východ, regionálně	82 899 933
8	Etiopie	79 455 494
9	Jordánsko	73 454 161
10	Gruzie	68 910 924
11	Srbsko	45 625 175
12	Kosovo	40 763 464
13	Mongolsko	39 755 168
14	Irák	37 535 194
15	Kambodža	32 042 682
16	Palestinská autonomní území	30 514 990
17	Afrika, regionálně	30 222 092
18	Nepál	20 546 871
19	Bělorusko	19 024 589
20	Myanmar	17 548 788
21	Sýrie	17 175 964
22	Zambie	14 717 687
23	Libanon	11 456 463
24	Turecko	10 756 803
25	severní Afrika, regionálně	10 000 089
26	Makedonie	8 864 895
27	Arménie	7 189 893
28	Albánie	6 992 660
29	Jemen	6 727 552
30	Černá Hora	5 512 431
31	Jižní Súdán	5 285 442
32	Kyrgyzstán	5 074 191
33	Peru	4 562 911
34	Kuba	4 489 133
35	Uzbekistán	2 679 856
36	Středoafriická republika	2 399 992
37	Keňa	2 358 184
38	Niger	2 000 116
39	Uganda	2 000 116
40	Čína	1 861 906
41	Egypt	1 842 478
42	Zimbabwe	1 835 838
43	Kolumbie	1 789 112
44	Vietnam	1 717 547
45	Mosambik	1 673 281
46	Malawi	1 652 869
47	Irán	1 511 215

pořadí	země	Kč
48	Tunis	1 354 560
49	Namibie	1 302 670
50	Tádžikistan	1 174 543
51	Filipíny	1 128 308
52	Kazachstán	1 079 861
53	Azerbajdžán	1 007 805
54	Gambie	975 588
55	Senegal	971 408
56	Gabon	924 928
57	Rwanda	875 988
58	Bolívie	845 248
59	západní Balkán, regionálně	814 753
60	Panama	668 673
61	Guyana	663 016
62	Srí Lanka	609 405
63	Jihoafrická republika	600 059
64	Bangladéš	541 775
65	Paraguay	514 723
66	Guatemala	509 067
67	Jamajka	486 688
68	Argentina	481 031
69	Džibutsko	480 048
70	Nigérie	469 719
71	Indie	455 455
72	Kapverdy	417 828
73	Maroko	397 662
74	Thajsko	379 710
75	Ghana	372 332
76	Nikaragua	349 953
77	Haiti	334 459
78	Pákistán	298 800
79	Benin	292 406
80	Brazílie	270 027
81	Súdán	260 682
82	Mexiko	259 944
83	Chile	210 021
84	Ekvádor	202 397
85	Turkmenistán	201 905
86	Kostarika	199 938
87	Korejská lidově demokratická rep.	199 938
88	Tanzánie	191 085
89	Angola	154 442
90	Venezuela	94 927
91	Konžská demokratická rep.	76 483
92	Laos	60 006
93	Uruguay	40 086

Pozn.: Položka teritoriálně nespecifikované v rámci bilaterální ODA zahrnuje od r. 2015 souhrnné výdaje na uprchlíky v 1. roce jejich pobytu na území ČR a v roce 2015 dosáhla výše 479, 5 mil Kč.

© 2016 MZV ČR, odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci

Statistický přehled byl vypracován v souladu s metodikou Výboru pro rozvojovou spolupráci OECD (DAC)